

Список використаних джерел

1. Статистичний збірник. Україна у цифрах 2013. – Київ: Державна служба статистики України, 2014. – 239 с.
2. Державна служба статистики України. – Режим доступу: <http://www.dcz.gov.ua/control/uk/statdatacatalog/list>.
3. Марченко І. С. Соціально-економічний портрет молоді України [Електронний ресурс] / І. С. Марченко. – Київ: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. – Режим доступу: <http://www.idss.org.ua>.

Олена БОРИСЯК

Тернопільський національний
економічний університет

ОПТИМІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ: МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТ

Територія України історично характеризується сприятливими природно-кліматичними умовами для розвитку сільського господарства, а сільська місцевість – багатостолітніми традиціями його ведення. Проте сьогодні під впливом глобалізації, яка супроводжується міжнародною інтеграцією виробничих потужностей, міграцією робочої сили, регіональною диференціацією доходів населення, урбанізацією, автоматизацією виробничих процесів, розвитком робототехніки та віртуальних організацій, спостерігаємо стрімку динаміку зниження кількості сільського населення (з 31,7 % станом на 1 січня 2010 р. до 31,1 % станом на 1 січня 2016 р. до всього постійного населення України) і як наслідок – сільських населених пунктів (з 28397 станом на 1 січня 2014 р. до 28385 станом на 1 січня 2016 р.) [1, с. 29; 2, с. 24; 3, с. 19].

Інтенсифікація процесу використання мінеральних добрив у рослинництві, кормових добавок у відгодівлі тварин, зростання механічного обробітку ґрунту є інструментами для пришвидшеного отримання та максимізації доходів сільськогосподарських підприємств. Натомість з кожним наступним днем все більш актуальними у суспільстві стають такі питання сталого розвитку як безпека харчування, забезпечення населення продуктами, захист навколишнього середовища, зайнятість, рівень доходів і тривалість життя населення.

Такі суперечливі умови функціонування сільськогосподарських підприємств обумовлюють розглядати організаційно-економічні процеси крізь призму засад оптимізації, тобто здійснення найбільш взаємовигідного для себе і суспільства (соціально відповідального) вибору механізму досягнення стратегічної цілі. У контексті євроінтеграції економічних відносин, утвердженні конкурентоспроможності української сільськогосподарської продукції на світовому ринку, створенні сприятливого інвестиційного клімату в регіонах України цінним є врахування міжнародного досвіду діяльності сільськогосподарських підприємств, у тому числі через транскордонне співробітництво з країнами Вишеградської четвірки (Польща, Чехія, Словаччина, Угорщина).

Цікавим є вивчення міжнародних аспектів функціонування таких організаційно-економічних утворень як кластери – географічно близькі групи компаній та інші споріднені організації (університети, науково-дослідні інститути та ін.), які працюють разом та є взаємно конкурентними. Зокрема, в Угорщині і Польщі діють кластери в сфері туризму, сільського господарства і харчової промисловості. Натомість у Чехії переважають кластери харчової промисловості, а у Словаччині – в сфері туризму [4, с. 208, 213].

Водночас у країнах Європейського Союзу звертається увага на ефективність функціонування сімейних фермерських господарств, розробку програм стимулювання їхнього створення. Такі господарства, характеризуються гнучкістю поведінки при політичних, економічних, соціальних змінах, є головним джерелом прикладання праці, підвищення рівня та якості життя сільського населення, виробництва органічної продукції, захисту навколишнього середовища [5].

Сільське господарство України слід розглядати як плацдарм для утвердження українських економічних позицій на міжнародному ринку. У даному контексті сутність оптимізаційних процесів сільськогосподарських підприємств, на нашу думку, полягає не тільки в автоматизації бізнес-процесів, а й в акцентуванні уваги на інтегрованій ролі людини як працівника і як споживача. Як наслідок актуальним є розробка та використання технологій формування команди кваліфікованих управлінців, креативних працівників, які мотивовані на реалізацію стратегічної цілі, інноваційний розвиток підприємства.

Список використаних джерел

1. *Сільське господарство України 2015: Статистичний збірник [Електронний ресурс].* – К.: Державна служба статистики України, 2016. – 362 с. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ7_u.htm (дата звернення : 12.04.2017).
2. *Статистичний щорічник України за 2013 рік [Електронний ресурс] / За ред. О. Г. Осауленка.* – К.: Державна служба статистики України, 2014. – 534 с. – Режим доступу: http://library.oseu.edu.ua/files/StatSchorichnyk_Ukrainy_2013.pdf (дата звернення: 12.04.2017).
3. *Україна у цифрах 2015: Статистичний збірник [Електронний ресурс] / За ред. І. М. Жук.* – К.: Державна служба статистики України, 2016. – 239 с. – Режим доступу: https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/publ1_u.htm (дата звернення: 10.02.2017).
4. *Abrahám, J. (2014). Clusters in tourism, agriculture and food processing within the Visegrad Group. Agricultural Economics / Zemedelska Ekonomika, Vol. 60, Issue 5, pp. 208-218: <http://www.agriculturejournals.cz/publicFiles/122648.pdf> (access date : 09.02.2017).*
5. *Davidova, S., and Thomson, K. (2014). Family Farming in Europe: Challenges and Prospects. In-Depth Analysis. Directorate General for Internal Policies, Policy Department B: Structural and Cohesion Policies; Agriculture and Rural Development. Brussels, Belgium, 65 p.: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2014/529047/IPOL-AGRI_NT\(2014\)529047_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2014/529047/IPOL-AGRI_NT(2014)529047_EN.pdf) (access date: 07.04.2017).*